

UZASADNIENIE

1) Wyrokiem z dnia 6 czerwca 2017 roku Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie w dwóch połączonych do wspólnego rozpoznania sprawach: o zapłatę kwoty 25.391,36 zł - umorzył postępowanie w zakresie kwoty 19.235,44 zł i oddalił powództwo w pozostałym zakresie, o zapłatę kwoty 21.631,89 zł umorzył postępowanie w zakresie kwoty 19.008,63 zł i oddalił powództwo w pozostałym zakresie. Wyrok zapadł w sprawach, w których powód domagał się od pozwanego wynagrodzenia za wykonanie usług przewozu pacjentów z ich miejsca zamieszkania do szpitala, w którym wykonywano dializy tymże pacjentom. Pozwany nie zapłacił należności wynikającej z faktury VAT nr (...) roku za grudzień 2014 roku w wysokości 25.391, 36 zł za przejechanie w tym miesiącu 10.642 km oraz faktury VAT nr (...) za listopad 2014 roku na kwotę 21.631,89 zł z uwagi na przejechanie w tym miesiącu 9.051 km. Pozwany Zespół (...) w O. domagał się oddalenia powództwa twierdząc, że zgodnie z § 3 łączącej strony umowy to na powodzie spoczywał obowiązek sporządzenia wykazu przewozów z uwzględnieniem liczby przejechanych kilometrów dla poszczególnych tras, dodatkowo potwierdzonych przez przewożonego pacjenta. Pozwany kwestionował ilość przejechanych kilometrów i sposób rozliczenia wykonanych transportów. Strona pozwana wskazała również, iż uznając za uzasadnioną kwotę 19.235,44 zł z faktury VAT nr (...) roku za grudzień 2014 roku uiszcza ją 30 czerwca 2015 roku, uznając za zasadną kwotę 19.008, 63 zł z faktury VAT nr (...) za listopad 2014 roku, uiszcza ją 28 maja 2015 roku. W piśmie z dnia 27 lutego 2017 roku powód częściowo cofnął pozew w zakresie dokonanych wpłat wskazując, iż obecnie żąda: odsetek za opóźnienie od kwoty 25.391, 36 zł od dnia 31 stycznia 2015 roku do dnia 30 czerwca 2015 roku oraz kwoty 6.155, 92 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 1 lipca 2016 roku; odsetek ustawowych za opóźnienie od kwoty 21.631, 89 zł od dnia 31 grudnia 2014 roku do dnia 28 maja 2015 roku oraz kwoty 2.623, 26 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 29 maja 2015 roku.

2) Sąd I instancji ustalił, że 13 marca 2014 roku M. J. zawarł z Zespołem (...) w O., w wyniku przetargu, umowę przewozu pacjentów bez nadzoru medycznego. Miesięczna wartość usługi wyliczona została w oparciu o stawkę 2,39 zł za kilometr. W ramach usługi przewoźnik miał odbierać pacjenta z miejsca zamieszkania i dowieźć go do stacji dializ zamawiającego, następnie odebrać pacjenta z miejsca dializ i przywieźć do miejsca zamieszkania (§ 1 ust. 2 umowy). Specyfikacja istotnych warunków zamówienia oraz oferta przewoźnika stanowić miały integralną część umowy (§ 1 ust. 3 umowy). Dojazd na wezwanie pod wskazany adres oraz postój jest bezpłatny (§ 2 ust. 1 umowy). Wykaz tras oraz stawki za kurs wynikające z przeliczenia oferty zawierać miał załącznik nr 1 do umowy stanowiący jego integralną część (§ 2 ust. 2 umowy). Maksymalna wartość nominalna umowy w okresie jej obowiązywania miała nie przekraczać 238.058,34 zł brutto (§ 2 ust. 3 umowy). Wykonywanie przewozów miało być odnotowywane przez przewoźnika i potwierdzane przez przewożonego pacjenta na wykazie przewozów, którego wzór stanowi załącznik nr 2, będący integralną częścią umowy (§ 3 ust. 1 umowy). Ilość zleconych przewozów wynikać miała z bieżących potrzeb, co miało być równoznaczne z możliwością niezrealizowania przedmiotu umowy w zakresie określonym w ofercie (§ 3 ust. 2 umowy). Rozliczenie wykonywanych usług następować miało miesięcznie - po zakończeniu każdego miesiąca kalendarzowego (§ 5 ust. 1 umowy). W tym celu przewoźnik wystawić miał fakturę VAT dla zamawiającego w oparciu o wykaz przewozów o którym mowa w § 3 (§ 5 ust. 1 umowy). Należność regulowana miała być przez zamawiającego w terminie 30 dni od daty otrzymania rachunku wraz z wykazem przewozów (§ 5 ust. 3 umowy). Zgodnie z § 6 ust. 1 umowa zawarta została na okres od dnia 1 kwietnia 2014 roku do dnia 31 marca 2015 roku. W załączniku do umowy zaznaczono dni, godziny wykonywania transportów (zmiany), długości tras. Łączna ilość kilometrów wynosiła 638, 5 km w dwie strony. W załączniku umieszczona została informacja, iż ustalając cenę za jeden miesiąc usługi należy brać pod uwagę 13 kursów w miesiącu. Czynności związane z rozliczeniem świadczonych usług ze strony M. J. wykonywał jego kierowca - koordynator J. S., do którego obowiązków należało rozliczenie się z liczby faktycznie przejechanych kilometrów, natomiast ze strony Zespołu (...) w O. - P. W.. P. W. po zakończonym miesiącu świadczenia usług transportowych pacjentów na dializy dokonywał aktualizacji listy pacjentów oraz wyznaczał trasy przejazdu na podstawie google maps. Wyznaczone na podstawie google maps trasy były podstawą do obliczenia przez niego ilości przejechanych kilometrów i należnego M. J. wynagrodzenia. Konieczność aktualizacji listy związana była z występującą zmianą ilości pacjentów, którzy mieli być transportowani na dializy. Lista pacjentów nie była

stała, podlegała ciągłym zmianom. J. S. przekazywał poprzez wiadomości mailowe P. W. niepodpisane i nieopatrzone pieczęcią wykazy obejmujące ilości kilometrów. Długości tras obliczane były przez M. J. na podstawie zestawienia licząc od najdalej mieszkającego pacjenta. Po wystawieniu pierwszej faktury za wykonywane usługi (...) zwrócił się do M. J. wskazując, że ilość ujętych w niej kilometrów jest zawyżona. Zespół (...) w O. kwestionował wysokość należności ujętych w wystawionych przez M. J. fakturach wskazując za zawyżenie ilości kilometrów w nich ujętych. Faktury te były księgowane, jednakże należności z nich wynikające uiszczane były częściowo - w odniesieniu do ilości kilometrów, które podmiot ten uznał za zasadne. Księgowa Szpitala posiadała informacje, że spór pomiędzy stronami umowy dotyczy ilości przejechanych kilometrów. Wiadomością mailową z dnia 7 maja 2014 roku M. J. przekazał Zespołowi (...) w O. faktury VAT za wykonane przewozy zwracając się o informację zwrotną, czy mają one zostać wysłane w tej formie, czy mają ulec modyfikacji. W piśmie z dnia 23 lipca 2014 roku skierowanym do M. J. Zespół (...) w O. wskazał, że po dokonaniu analiz faktur za usługi świadczone w kwietniu, maju oraz czerwcu 2014 r. oraz sprawdzeniu tras stwierdza, że ilość wykazanych kilometrów na fakturze jest zawyżona. W piśmie zaznaczone zostało, że miesięczny koszt transportu pacjentów dializowanych powinien wynikać z faktycznej ilości przejechanych kilometrów, nie zaś stanowić kwotę wynikającą z 1/12 wartości środków przeznaczonych na realizację zamówienia publicznego, a nadto wniosła o skorygowanie faktur. Pismem z dnia 18 sierpnia 2014 roku M. J. wezwał Zespół (...) w O. do zapłaty nieuregulowanych faktur VAT nr (...) oraz częściowo uregulowanej faktury (...). W piśmie z dnia 24 listopada 2014 roku Zespół (...) w O. poinformował, że zapłacona w dniu 21 listopada 2014 roku kwota 43.829,83 zł wynika z obliczeń ilości przejechanych kilometrów w miesiącach kwiecień, maj, czerwiec 2014 r. oraz stawki za kilometr, a także ponownie wniósł o skorygowanie faktur VAT. W wiadomości mailowej z dnia 19 kwietnia 2015 roku pełnomocnik M. J. wezwał do natychmiastowej zapłaty, nie później niż do dnia 22 kwietnia 2015 roku należności z tytułu transportu pacjentów dializowanych. W wykazie transportów określonym jako „Listopad 2014 r./ (...) ujęte zostały usługi transportowe wykonywane w trzech zmianach: w zakresie przewozów wykonywanych w poniedziałki, środki oraz piątki – w wymiarze 1.536 kilometrów, natomiast w zakresie przewozów wykonywanych we wtorki, czwartki i soboty – w wymiarze 3.133 kilometrów. Sporządzony wykaz zawierał wyszczególnienie ilości kilometrów odnośnie danego dnia oraz określonej zmiany z podziałem na przywóz oraz odwóz pacjentów. W wykazie transportów określonym jako „Listopad 2014 r./ (...) ujęte zostały usługi transportowe wykonywane w trzech zmianach: w zakresie przewozów wykonywanych w poniedziałki, środki oraz piątki – w wymiarze 2.022 kilometrów, natomiast w zakresie przewozów wykonywanych we wtorki, czwartki i soboty – w wymiarze 2.360 kilometrów. Sporządzony wykaz zawierał wyszczególnienie ilości kilometrów odnośnie danego dnia oraz określonej zmiany z podziałem na przywóz oraz odwóz pacjentów. W wykazie transportów dotyczącym listopada 2014 roku wpisano łączną ilość kilometrów w obie strony – 611,80 km co przy przyjęciu stawki 2,39 zł za kilometr oraz 13 dializ w miesiącu daje łączną kwotę 19.008,63 zł. Liczba kilometrów wpisana do wykazu określona została na podstawie sporządzonych wydruków z długości tras. 30 listopada 2014 roku M. J. wystawił Zespołowi (...) w O. fakturę VAT nr (...) tytułem specjalistycznego transportu pacjentów dializowanych w miesiącu listopadzie 2014 roku w wymiarze 9.051 km na łączną kwotę 21.631,89 zł z terminem płatności określonym na dzień 30 grudnia 2014 roku. W wykazie transportów określonym jako „Grudzień 2014 r. (...) ujęte zostały usługi transportowe wykonywane w trzech zmianach: w zakresie przewozów wykonywanych w poniedziałki, środki oraz piątki – w wymiarze 1.805,50 kilometrów, natomiast w zakresie przewozów wykonywanych we wtorki, czwartki i soboty – w wymiarze 3.188 kilometrów. Sporządzony wykaz zawierał wyszczególnienie ilości kilometrów odnośnie danego dnia oraz określonej zmiany z podziałem na przywóz oraz odwóz pacjentów. W wykazie transportów określonym jako „Grudzień 2014 r./ (...) ujęte zostały usługi transportowe wykonywane w trzech zmianach: w zakresie przewozów wykonywanych w poniedziałki, środki oraz piątki – w wymiarze 2.400 kilometrów, natomiast w zakresie przewozów wykonywanych we wtorki, czwartki i soboty – w wymiarze 3.230,5 kilometrów. Sporządzony wykaz zawierał wyszczególnienie ilości kilometrów odnośnie danego dnia oraz określonej zmiany z podziałem na przywóz oraz odwóz pacjentów. 31 grudnia 2014 roku M. J. wystawił Zespołowi (...) w O. fakturę VAT nr (...) tytułem specjalistycznego transportu pacjentów dializowanych w miesiącu grudniu 2014 roku w wymiarze 10.624 km na łączną kwotę 25.391,36 zł z terminem płatności określonym na dzień 30 stycznia 2015 roku. W wykazie transportów dotyczącym stycznia 2015 roku wpisano łączną ilość kilometrów w obie strony – 599,1 km co przy przyjęciu stawki 2,39 zł za kilometr oraz 13 dializ w miesiącu daje łączną kwotę 18.614,04 zł. Liczba kilometrów wpisana do wykazu określona została na podstawie sporządzonych wydruków z długości tras. Odnośnie transportów wykonywanych w listopadzie 2014 roku Zespół (...) w O. ustalił, iż M. J. wykonał usługi w wymiarze 7.953,4 km, co

dało 19.008,63 zł należnego wynagrodzenia, natomiast w miesiącu grudniu 2014 wykonał usługi w wymiarze 8.048,3 km co dało 19.235,44 zł wynagrodzenia. M. J. ustalił natomiast, iż w miesiącu listopadzie 2014 roku wykonał usługi w wymiarze 9.051 km co dało 21.631, 89 zł należnego mu wynagrodzenia, natomiast w miesiącu grudniu 2014 roku, że wykonał usługi w wymiarze 10.624 km, co dało 25.391, 36 zł należnego mu wynagrodzenia. 28 maja 2015 roku pozwany zapłacił powodowi kwotę 19.008,63 zł za fakturę nr (...) czerwca 2015 roku kwotę 18.614,04 zł za fakturę nr (...). W korekcie sald i obrotów z wykazem księgowania Zespołu (...) w O. za okres od miesiąca stycznia 2014 roku do miesiąca grudnia 2014 roku dotyczącym współpracy z M. J.: na koncie ma zaksięgowano kwotę 21.631,89 zł tytułem faktury nr (...) oraz kwotę 25.391,36 zł tytułem faktury nr (...). W opinii sporządzonej na potrzeby postępowania prowadzonego pod sygn. akt X GC 1001/15 występujący w charakterze biegłego sądowego W. S. wskazał, że wskazane w wykazie transportów dla miesiąca maja oraz sierpnia 2014 roku sporządzonym przez Zespół (...) z siedzibą w O. trasy realizowanych przez M. J. transportów wynikają z najkrótszych tras wskazanych według google maps. Trasy te nie są jedynymi – w wielu przypadkach system google podaje dwie, trzy trasy alternatywne o różnych długościach, ale zbliżonym czasie realizacji przewozu na danej trasie. W opinii wskazano, iż materiał dowodowy zawarty w aktach sprawy nie pozwala na jednoznaczne nieuznanie wysokości wystawionych faktur przez powoda z tytułu realizacji przewozów w miesiącu maju i sierpniu 2014 roku wynikających z umowy z dnia 13 marca 2014 roku, gdyż wystawione przez powoda faktury nie przewyższają wartości nominalnych wskazanych w umowie zawartej pomiędzy stronami, w której to umowie brak jest zapisu mówiącego o konieczności realizowania usług według najkrótszych tras bez względu na utrudnienia w ruchu drogowym.

3) Sąd przyjął, że strony łączyła umowa przewozu, przyjmując za podstawę prawną roszczenia art. 774 k.c. Stwierdzono, że zgodnie z § 3 ust. 1 umowy wykonywanie przewozów powinno być odnotowywane przez przewoźnika i potwierdzane przez przewożonego pacjenta na wykazie przewozów, którego wzór stanowił załącznik nr 2 będący integralną częścią umowy. Na podstawie takiego dokumentu zgodnie z § 5 ust. 1 wystawiana miała być dla zamawiającego faktura. Lista pacjentów przewożonych na dializy podlegała zmianom, co powodować mogło zmianę ilości kilometrów założonych pierwotnie w wykazie stanowiącym załącznik do oferty, a w konsekwencji również do umowy. Sąd przyjął, że na powodzie umowy spoczywał obowiązek sporządzenia tego dokumentu i w ten sposób udowodnienia zamawiającemu ilości faktycznie przejechanych kilometrów. Z uwagi na wyraźne wskazanie w umowie konkretnego rodzaju dokumentu mającego stanowić podstawę do ustalenia ilości przejechanych kilometrów, następnie zaś do rozliczenia stron, dowodem zakresu wykonanych usług, a więc liczby przejechanych kilometrów w ramach usługi transportu pacjentów dializowanych, nie mogą być inne pisma – w tym wykazy sporządzane na podstawie zestawienia będącego załącznikiem do umowy czy też faktury VAT. Stwierdzono brak podstaw do przyjęcia, że zaksięgowanie przez pozwanego faktur świadczyło o uznaniu zobowiązania. Skoro powód nie przedłożył wykazów odpowiadających warunkom z § 3 umowy, to nie wykazał faktu, z którego wywodził skutki prawne, a zatem, że wykonał przewóz osób w podanym przez siebie wymiarze kilometrów. W odniesieniu do roszczenia o odsetki stwierdzono, że zgodnie z postanowieniami umowy należność wynikająca z faktury VAT uiszczana miała być w terminie 30 dni od daty otrzymania rachunku wraz z wykazem przewozów (§ 5 ust. 1 umowy). Nie udowodniono tej okoliczności, brak jest podstaw do przyjęcia, iż dokonane przez pozwaną zapłaty w dniu 28 maja 2015 roku oraz 30 czerwca 2015 roku były nieterminowe.

4) Wyrok został zaskarżony apelacją przez powoda w części oddalającej powództwo, zaskarżonemu orzeczeniu zarzucono naruszenie:

1. art. 208 § 1 pkt 5 k.p.c. przez niezażądanie od pozwanej przedstawienia wykazu przewozów stanowiącego załącznik nr 2 do umowy,
2. art. 233 § 2 k.p.c. przez jego niezastosowanie w sytuacji, gdy pozwany wprost oświadczył, że nie przedstawi wykazów przewozów, a także że dopuszczalne jest ustalenie przez strony ograniczeń dowodowych w umowie tj. zawarcie umowy dowodowej;
3. art. 231 k.p.c. przez nieprzyjęcie domniemania wykonania przewozów na trasach o długości zgodnej ze stanowiskiem strony powodowej, podczas gdy dowody z faktur wystawionych przez powoda oraz wykazów „maj 2014

karetka", „maj 2014 T.", „sierpień 2014 T. I" oraz „sierpień 2014 T.", a zwłaszcza księgi pozwanej na ustalenie ilości kilometrów przejechanych przez powoda, a udowodnienie ilości kilometrów przejechanych rzeczywiście przez jego karetki byłoby niemożliwe i w takiej sytuacji należało zastosować konstrukcję domniemania faktycznego;

4. art. 233 § 1 k.p.c., przez popełnienie dowolnej a nie swobodnej oceny dowodu z opinii biegłego, który jednoznacznie stwierdził wysokość należności powoda, a sąd I instancji bezpodstawnie uznał, że dowód ten pozostaje bez znaczenia dla sprawy, skoro nie zostały przedłożone dokumenty, które miałyby wykazywać faktyczną długość wykonanych przewozów, a także arbitralne przyjęcie, że zaksięgowanie faktur powoda w księgach pozwanej wynikało z omyłki, gdy jednocześnie żaden przeprowadzony w sprawie dowód na to nie wskazywał, a pozwana nie powoływała się na omyłkowe ujęcie kilkunastu faktur powoda w swoich księgach rachunkowych;

5. art. 230 k.p.c. w zw. z art. 231 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przyjęcie, że powód nie dostarczył pozwanej faktur, gdy pozwana temu nie zaprzeczyła, a nadto fakt otrzymania faktur wynika wbrew ustaleniom sądu z treści ksiąg rachunkowych pozwanej;

6. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. poprzez nie zawarcia w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku przyczyn dla których sąd uznał jedne dowody za wiarygodne, inne za niewiarygodne lub ocenił ich moc dowodową;

7. art. 365 § 1 k.p.c. poprzez dokonywanie ustaleń faktycznych sprzecznych z prawomocnym nakazem zapłaty w sprawie X GNc 569/15;

8. art. 21 ustawy o rachunkowości przez jego niezastosowanie i stwierdzenie, że zaksięgowanie faktur powoda przez pozwanego niema dla sprawy znaczenia prawnego, podczas gdy według naruszonego przepisu zaksięgowanie faktur dowodzi stwierdzenia, sprawdzenia i zakwalifikowania dowodu rachunkowego tj. faktury VAT do ujęcia w księgach rachunkowych;

9. art. 6 k.c. przez przyjęcie, że to powód winien wykazać ilość przejechanych kilometrów w celu realizacji umowy, gdy wobec stanowiska pozwanej, że nie przedstawi wykazu zgodnego z § 3 umowy to na nią przeszedł ciężar udowodnienia, że wskazywana przez nią ilość przejechanych kilometrów jest prawidłowa.

10. art. 8 ust. 5 ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych przez jego niezastosowanie.

Powód domagał się zmiany zaskarżonego wyroku przez zasądzenie kwoty 6.155,92 złotych z odsetkami od kwot 19.008,63 złotych od dnia 31 stycznia 2015 roku do dnia 30 czerwca 2015 roku, 5.973,04 złotych od dnia 1 lipca 2015 roku do dnia zapłaty (od 1 stycznia 2016 roku ustawowymi odsetkami za opóźnienie) oraz zasądzenia od pozwanego na rzecz powoda kwoty 2.623,26 zł wraz z odsetkami za opóźnienia od kwot 19.235,44 złotych od dnia 31 grudnia 2014 r. do dnia 28 maja 2015 r., 2.623 złotych od dnia 29 maja 2016 roku do dnia zapłaty (od 1 stycznia 2016 roku ustawowymi odsetkami za opóźnienie). Domagano się ewentualnie uchylenia zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Powód domagał się przeprowadzenia dowodu z szeregu faktur oraz kartoteki sald na okoliczność, że zaksięgowanie faktur powoda nie było wynikiem omyłki, ale stanowiło uznanie roszczenia, ponowił wnioski o zobowiązanie pozwanej do przedstawienia jeszcze przed rozprawą wykazów przewozów z podpisami pacjentów zgodnego z § 3 umowy za okresy realizacji umowy objęte sporem i przeprowadzenie dowodu z tych wykazów na okoliczność rzeczywiście przejechanych przez samochody powoda kilometrów.

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

5) Postępowanie apelacyjne przed sądem odwoławczym jest kontynuacją postępowania przed sądem pierwszej instancji, w dalszym ciągu następuje merytoryczne rozpoznanie sprawy. Roszczenie poddane pod osąd jest ponownie rozpatrywane, więc Sąd Okręgowy dokonuje własnych ustaleń faktycznych i ich subsumcji prawnej. Sąd Odwoławczy

przyjmuje za własne ustalenia faktyczne Sądu I instancji, bez ich ponownego przytaczania. Ocena roszczenia z punktu widzenia przepisów procesowych wymaga jednak korekty.

6) Umowy o dowód w polskim prawie cywilnym procesowym są nieskuteczne. Zasada swobody umów jest charakterystyczna dla prawa cywilnego materialnego, jedynie czynności materialnoprawne mogą być kształtowane przez strony w sposób dowolny; dotyczy to formy, treści, jak i możliwości tworzenia nienormowanych dotychczas stosunków prawnych. Zupełnie inną zasadą rządzi się prawo publiczne, którego elementem jest prawo postępowania przed sądem w sprawach cywilnych, opisane kodeksem postępowania cywilnego. Umowy procesowe są dopuszczalne przez system prawny jedynie wtedy, kiedy wyraźnie są przewidziane, co dotyczy umowy o właściwość sądu, o jurysdykcję sądów polskich, sądów państwa obcego, o mediację, zapis na sąd polubowny. Umowy, które mają skutkować modyfikacją przepisów procesowych, należących do prawa publicznego, są niedopuszczalne. W szczególności nie jest dopuszczalna umowa o dowód, na podstawie której strona jest zobowiązana do udowodnienia określonego faktu ściśle określonym środkiem dowodowym. Sytuacja taka ma miejsce umowie łączącej strony, jeśli miałyby podlegać interpretacji wyrażonej przez Sąd Rejonowy na płaszczyźnie prawa procesowego. Mianowicie stwierdzono, że powód zobowiązany jest do przedstawienia załącznika nr 2 do umowy, stanowiącego wykaz tras przejechanych przez pacjentów wraz z ich podpisem. Dokument ten miał stanowić podstawę rozliczenia stron oraz wystawienia faktury. Nie kwestionując oczywiście ważności takiego postanowienia na płaszczyźnie prawa materialnego, znanych konsekwencji niewykonania albo nienależytego wykonania zobowiązania, na płaszczyźnie prawa procesowego w odniesieniu do określenia środka dowodowego umowa jest nieważna. Nie jest ważne postanowienie umowy, które zobowiązuje jedną ze stron do udowodnienia faktu, z którego wywodzi skutek prawnym ściśle określonym środkiem dowodowym, w rozpoznanej sprawie wykazem przewozów poświadczonych podpisem przez pacjentów. Nie jest więc prawidłowa konstatacja Sądu I instancji, że jeżeli powód nie przedstawił wypełnionego zgodnie z umową załącznika nr 2, to nie udowodnił ilości przejechanych kilometrów, zatem nie udowodnił wysokości roszczenia dochodzonego w procesie, co czyni zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. trafnym w odniesieniu do pozostałego materiału dowodowego ocenianego w kontekście wysokości roszczenia. Wynagrodzenie powoda zgodnie z umową jest uzależnione od ilości przejechanych kilometrów, a ta oczywiście zmieniała się, ponieważ zmianie ulegała ilość przewożonych pacjentów. Powód w tym procesie nie był zobowiązany do udowodnienia roszczenia jedynie załącznikiem 2 do umowy zawierającym potwierdzenia wykonania przewozów przez pacjentów, mógł skorzystać z każdego środka dowodowego prowadzącego do ustalenia, jaką ilość kilometrów liczyły trasy przejechane przez powoda. Zasada swobodnej oceny dowodów z art. 233 § 1 k.p.c. decyduje o tym, czy powodu udowodnił roszczenie, a nie okoliczność, czy przedstawił wypełniony zgodnie z umową załącznik nr 2.

7) W tym kontekście szczególnie widoczna jest niedopuszczalność umów o dowód. Normy prawa procesowego nie mogą być rozpatrywane w kategoriach przepisów względnie i bezwzględnie obowiązujących, jednak możliwość wyłączenia ich obowiązywania zawsze wynika z wyraźnej treści. Umowa o dowód oznaczałaby wyłączenie obowiązywania zasady swobodnej oceny dowodów, a przecież przepis art. 233 § 1 k.p.c. nie może być wyłączony postanowieniami umownymi, ponieważ norma ta nie przewiduje takiej możliwości.

8) Z tej przyczyny okoliczność, czy powód przedstawiał pozwanemu wykaz przewozów zgodny z załącznikiem nr 2 do umowy wraz z potwierdzeniami przewozów przez pacjentów, czy w ogóle załącznik nr 2 do umowy został do niej dołączony, jeżeli tak to w jakiej formie, czy stanowił element dokumentacji przetargowej, co stało się już przedmiotem dowodu przed Sądem II instancji, czy pozwany odmówił przedstawienia załącznika nr 2 wypełnionego przez powoda, nie ma żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia. Zarzut naruszenia art. 208 § 1 pkt 5 k.p.c. art. 233 § 2 k.p.c. zawarty w punkcie 1. i 2. apelacji jest nieaktualny, wskutek przeprowadzenia przez Sąd II instancji postępowania dowodowego. Powód, dowodząc roszczenia, mógł przedstawić jakiegokolwiek wykaz przewozów, potwierdzony albo nie przez pacjentów, pod tym warunkiem, że ocena jego wiarygodności w ramach art. 233 § 1 k.p.c. będzie pozytywna. Z oświadczeń pozwanego wynika, że powód nie przedstawił innych wykazów, ponad dołączone do akt sprawy, a z ostatecznych oświadczeń powoda wynika, że załącznik nr 2 miał w ogóle nie być dołączony do umowy. Z zeznań powoda nie wynika, aby wykaz przewozów zgodny z załącznikiem nr 2 był wypełniany. Powód zobowiązany do

przedstawienia tego dokumentu, oświadczył, że nim nie dysponuje, więc nie mógł go wypełnić i doręczyć pozwanemu. Nie ma podstaw do zastosowania art. 233 § 2 k.p.c.

9) W tym procesie powód dowodząc roszczenia przedstawił materiał dowodowy w postaci zeznań powoda, wydruków sporządzonych przez kierowcę wykonującego usługi, nazwanego przez powoda koordynatorem oraz z faktu ujęcia w księgach rachunkowych pozwanego faktur wystawianych przez powoda w pełnej wysokości. Przedstawiony przez powoda materiał dowodowy nie jest wystarczający dla udowodnienia roszczenia. Z zeznań M. J. nie wynikają żadne konkretne okoliczności, w szczególności nie jest znane, czy i w jaki sposób ilość kilometrów wpisywana przez kierowcę na wykazie była weryfikowana z rzeczywistą długością tras. Powód zatrudnia około 100 osób, jednak z jego zeznań nie wynika, aby opracowano procedurę kontroli prawidłowości wykonywania obowiązków przez kierowców, w tym przekazywanych przez nich informacji o długości tras. Ilość przejechanych kilometrów wynika jedynie z oświadczeń kierowcy. Nie ma informacji o tym, czy wykazy tras były sporządzane przez kierowcę codziennie. Przedstawione tabele nie są opatrzone podpisem kierowcy, datą sporządzenia, nie wskazują konkretnych tras, przewożonych osób. Z zeznań powoda wynika jedynie tyle, że kwestią rozliczenia kilometrów zajmował się kierowca koordynator, a podawane przez niego długości tras były krótsze, niż wynikało to z odczytu licznika pojazdu. Zeznania powoda, z których nie wynika, w jaki sposób weryfikowano prawdziwość oświadczeń kierowcy koordynatorem oraz sporządzane przez niego kierowcę tabele nieopatrzone, nieopatrzone datą, niezawierające informacji o przewożonych pasażerach, nie weryfikowalne z rzeczywistością przez wewnętrzny system kontroli, który powinien funkcjonować w przedsiębiorstwie, nie mogą być wiarygodnym dowodem do ustalenia, jaką długość tras przejechał powód wykonując umowę. Pozostaje zatem rozważana eksponowana przez powoda okoliczność ujęcia w całości w księgach rachunkowych pozwanego faktur wystawianych przez powoda.

10) Okoliczność ta nie może być oczywiście rozpatrywana jako uznanie długu w znaczeniu czynności konwencjonalnej, której system prawny przyznaje znaczenie prawne, więc jako właściwe uznanie roszczenia. Przy czym za uznanie właściwe, zgodnie z wyrażanymi w orzecznictwie poglądami, należy przyjąć rodzaj umowy zawartej między wierzycielem a dłużnikiem, w której dłużnik potwierdza istnienie swojego długu. W rozpoznanej sprawie należy mówić o uznaniu jako oświadczeniu wiedzy dłużnika o istnieniu długu, przy czym chodzi o uznanie niewłaściwe, wyrażające się zachowaniem, którego interpretacja ma prowadzić do ustalenia, że dłużnik wie o istnieniu długu. Pomijając rozstrzygnięcie kwestii, czy za niewłaściwe uznanie długu należy przyjąć jedynie oświadczenie albo zachowanie osób upoważnionych do reprezentacji dłużnika, czy może ono pochodzić od jednej z osób wchodzących w skład organu reprezentującego dłużnika, nawet jeżeli nie była umocowana do samodzielnej reprezentacji, czy za takie można przyjąć potwierdzenie istnienia zobowiązania przez osobę zajmującą się prowadzeniem spraw finansowych dłużnika, w dalszym ciągu mamy do czynienia z oświadczeniem wiedzy. Oświadczenie to może mieć znaczenie materialnoprawne jedynie w kontekście przerwy biegu terminu przedawnienia. Nie tworzy oczywiście żadnego stosunku prawnego, a stanowi w procesie jeden z szeregu faktów mogących prowadzić do ustalenia istnienia roszczenia. Tak oczywiście nie jest w rozpoznanej sprawie: faktury wystawione przez powoda były księgowane w pełnej wysokości, jednak jednocześnie w tym samym czasie przedstawiciel pozwanego kwestionował ich wysokość w rozmowach i korespondencji kierowanej do powoda. Z jednej strony istnieje zachowanie wskazujące na oświadczenie dłużnika o istnieniu roszczenia, z drugiej strony zachowanie wskazujące na zupełnie inny przejaw wiedzy. W tym stanie rzeczy nie jest uzasadnione twierdzenie, że pozwany złożył oświadczenie wiedzy o istnieniu długu.

11) Wbrew twierdzeniu apelującego, uznanie w księgach rachunkowych całości roszczeń powoda nie jest przesłanką domniemania faktycznego, którego wnioskiem jest istnienie długu. Powstanie takiego domniemania nie może być rozważane w oderwaniu od całokształtu okoliczności sprawy, zachowania dłużnika albo jego pracowników. Nie wykluczając takiej sytuacji w innych okolicznościach, przykładowo przy umowie sprzedaży, kiedy księgowanie faktury następuje za wiedzą i zgodą dłużnika, rozpoznana sprawa nie dostarcza takiego przykładu. Zdarzenia gospodarcze powinny być ewidencjonowane w księgach na podstawie rzetelnych dokumentów, zgodnie z rzeczywistością, co oznacza, że faktury odzwierciedlające zdarzenia gospodarcze powinny być weryfikowane merytorycznie, na co trafnie wskazuje apelujący odwołując się do art. 22 ust. 1 ustawy o rachunkowości. W rozpoznanej sprawie sytuacja jest o tyle specyficzna, że weryfikacja faktur pod względem merytorycznym oznaczałaby zbadanie długości przejechanych

przez powoda tras. Badanie to odbywało się przez pracownika pozwanego, który uznawał jedynie część należności, jednak zapis w księgach odzwierciedlał całość należności. Jednie zapis w księgach dłużnika nie jest wystarczający dla przyjęcia domniemania istnienia długu, domniemanie takie należy budować w oparciu o wszystkie okoliczności sprawy. W rozpoznanej sprawie przesłanka domniemania istnienia długu nie istnieje, ponieważ jednoczesne oświadczenia wiedzy pracowników powoda są sprzeczne. Konsekwencją powyższego jest nieistnienie domniemania faktycznego, sugerowanego przez apelującego. Ponadto, nawet jeżeli oświadczenie wiedzy tej treści zostałyby złożone, jest to jedynie jeden z faktów podlegających ocenie w ramach swobodnej oceny dowodów. Strona może złożyć oświadczenie wiedzy tego rodzaju bez skutków materialnoprawnych, ale jest to jeden z dowodów pozwalających na ustalenie istnienia zobowiązania, nie jedyny, ponieważ powód nie jest zwolniony z ciężaru dowodzenia faktów, z których wywodzi skutek prawny. Niewłaściwe uznanie roszczenia - na co wskazywano - nie kreuje zobowiązania.

12) Domniemania tego nie tworzy odwołanie się także – prócz zapisów w księgach – do wykazu przewozów i faktur. Wykazy przewozów sporządzane przez kierowcę powoda nie są weryfikowalne innym materiałem dowodowym, faktury odzwierciedlają niewiarygodne wykazy przewozów, więc zapisy w księgach pozwanego odzwierciedlają nieweryfikowalną i przez to niewiarygodną długość przejechanych tras. Udowodnienie długości tras było możliwe przykładowo przez przeprowadzenie dowodu z zeznań świadka – kierowcy sporządzającego wykazy, przez opracowanie systemu kontroli przejechanych tras w przedsiębiorstwie powoda. Decyduje to o bezzasadności naruszenia art. 231 k.p.c., choć w apelacji nieprawidłowo odniesiono się do wykazów z maja i sierpnia 2015 roku, podczas gry w tej sprawie chodzi o roszczenia dotyczące listopada i grudnia 2014 roku. Przyczyny wyżej wskazane decydują o bezzasadności naruszenia art. 21 ustawy o rachunkowości.

13) Zarzut 4. apelacji jest kopią zarzutu z innej sprawy, w rozpoznanej nie przeprowadzono dowodu z opinii biegłego, więc nie naruszono art. 233 § 1 k.p.c. Brak zgłoszenia zastrzeżenia do protokołu naruszenia przepisów procedury wyłącza podniesienie w drodze zarzutu apelacyjnego wadliwości postanowienia sądu oddalającego wniosek o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego. Zasada bezpośredniości oczywiście sprzeciwia się czynieniu ustaleń w oparciu o opinię biegłego sporządzoną w innej sprawie. Ponadto Sąd I instancji nie stwierdził, że zaksięgowanie faktur było pomyłką, wbrew twierdzeniom apelującego.

14) W odniesieniu do roszczenia o odsetki - trafnie Sąd I instancji przyjął, że nie istnieje dowód pozwalający na ustalenie, w jakiej dacie powód dostarczył stronie pozwanej wykazy przewozów, od tego zdarzenia liczony jest termin zapłaty, co wyznacza dalej opóźnienie dłużnika. Nie można ustalić, od jakiej daty dłużnik pozostawał w opóźnieniu, co decyduje o prawidłowym rozstrzygnięciu Sądu Rejonowego w przedmiocie roszczenia o odsetki. Sąd I instancji nie naruszył art. 230 k.p.c. w zw. z art. 231 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. (zarzut 5. apelacji).

15) Sąd nie naruszył art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. (zarzut 6. apelacji). Z art. 328 § 2 k.p.c. wynika, że uzasadnienie wyroku powinno zawierać wskazanie dowodów, na których sąd się oparł, a nie także wyjaśnienie przyczyn, dlaczego uznał je za wiarygodne. Omówienie przyczyn, dla których odmówiono wiarygodności i mocy dowodowej dotyczy dowodów, na których sąd się nie oparł. Sąd Rejonowy wskazał dowody, na których się oparł i stwierdził, że powód nie udowodnił roszczenia, ponieważ mógł to uczynić tylko w jeden sposób, przedstawiając wykaz przewozów. Wymogi 328 § 2 k.p.c. są spełnione.

16) Prawomocność materialna z art. 365 § 1 k.p.c. dotyczy roszczeń o tej samej podstawie faktycznej; w sprawie objętej prawomocnym nakazem zapłaty podstawą faktyczną było niezapłacenie przez pozwanego za inne miesiące wykonywania usługi, niż w rozpoznanej sprawie. Zasądzenie roszczenia za pewne miesiące, nie oznacza, że roszczenie przysługuje za inne miesiące.

17) Zarzut naruszenia art. 6 k.c. (zarzut 9. apelacji) stał się nieaktualny, skoro Sąd II instancji stwierdził, merytorycznie ponownie rozpoznając sprawę, że powód nie jest związany jedynym dowodem polegającym na przedstawieniu wykazów zgodnych z załącznikiem nr 2 do umowy potwierdzonych przez pacjentów. Pomijając tę okoliczność, powód, po ewolucji stanowiska, ostatecznie przed Sądem II instancji twierdził, że załącznik nr 2 nie został dołączony do umowy, więc w konsekwencji nie mógł przedstawić wykazu przewozów pozwanemu, zatem pozwany nie mógł być

ich posiadaniu i odmówić ich przedstawienia. Ciężar dowodu ilości przejechanych kilometrów spoczywał na stronie powodowej, która mogła udowodnić tę okoliczność każdym dowodem, a nie tylko wykazem przewozów. Nie ma podstawy do przyjęcia, że wykazy przewozów zgodne z załącznikiem do umowy zostały przez powoda wypełnione, podpisane przez pacjentów i przekazane stronie pozwanej.

18) Zarzut naruszenia art. 8 ust. 5 ustawy o terminach zapłaty w transakcjach jest bezpodstawny. Konkretyzacja roszczenia procesowego następuje przez podanie faktów je nieuzasadniających, jednak na równi z faktami należy przyjąć odwołanie się przez powoda to przepisów prawnych uzasadniających roszczenie. Może to nastąpić wprost przez wskazanie obowiązującego przepisu prawa albo poprzez posłużenie się nomenklaturą normy prawnej. Powód żądał odsetek ustawowych za opóźnienie, a nie odsetek ustawowych za opóźnienie w transakcjach handlowych, skonstruował roszczenie o odsetki na podstawie Kodeksu Cywilnego, który wyznacza termin opóźnienia, nie zawierając normy analogicznej, jak art. 8 ust. 5 ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych. Odwoływanie się przed sądem II instancji do faktów, które nie współtworzyły roszczenia procesowego przed sądem I instancji jest niedopuszczalną przedmiotową zmianą powództwa przed sądem II instancji. Z umowy łączącej strony wynika, że płatność będzie realizowana w oparciu o fakturę i wykaz przewozów sporządzony według załącznika do umowy. Nie ma dowodów dla ustalenia – jak wskazywano – że wykaz przewozów według załącznika do umowy doręczono pozwanemu.

19) Z powyższych przyczyn apelacja podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

20) Powód przegrał sprawę w postępowaniu apelacyjnym w całości, zgodnie z art. 98 k.p.c. zobowiązany jest do zwrotu pozwanemu celowych kosztów procesu, wynagrodzenia radcy prawnego ustalonego na podstawie § 2 pkt 4 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 roku, poz. 1408 ze zmianami).

SSO (...)SSO(...)(spr.) SSR del. (...)